

Insektsvärldens "Alien"

MÅNADENS SMÅKRYP

I samarbete
med

Parasitstekeln kanske är liten och oansenlig, men den kan ta död på bladlössen på ett väldigt effektivt och lite makabert sätt. Den lägger sina ägg i bladlöss och larverna som kläcks äter sedan upp lössen inifrån.

Ni som har sett filmen Alien med Sigourney Weaver kanske känner igen scenariot. Kanske hämtade filmmakarna till och med inspiration från parasitstekeln.

Den inte ont anande bladlusen fortsätter att äta och växa flera dagar medan larven äter av den. Men till sist dör bladlusen och stekellarven förpuppar sig. Bladlusens hud blir hård och slät och det bildas en bladlusmumie.



Vuxna parasitsteklar är små och svåra att få syn på. Om du har tur kan du hitta dem ätandes nektar i blommor eller på jakt efter bladlöss.

FOTO: SARA JOHANSSON

EN STEKEL PER BLADLUS

Det kläcks aldrig mer än en stekel från en parasiterad bladlus. Maten räcker inte till mer. En del stekelarter kontrollerar därför mycket noga att bladlusen inte är parasiterad innan de lägger sitt ägg. Andra arter, till exempel *Aphidius ervi* är så snabba, mindre än 0,5 sekunder, att de inte hinner känna om någon har lagt ägg i samma lus tidigare. Ibland sticker stekeln så många gånger i samma lus så att lusen dör.

BLADLÖSSEN FÖRSVARAR SIG

Bladlössen är inte helt i händerna på parasitstekeln de kan också försvara sig. De kan

sparka bort stekeln, släppa ner sig på marken eller gå iväg. Myror kan också hjälpa till att hålla parasitsteklarna borta. En del bladlöss kan även kapsla in och döda ägg som lagts i dem.

VAR RÄDD OM STEKLARNA

Vuxna steklar är mycket känsliga för bekämpningsmedel, även för pyretrum. Pupporna skadas däremot sällan av bekämpningen. De vuxna steklarna äter nektar och gynnas därför av tillgång till blommande växter.

TEXT: JOHANNA JANSSON



Myror kan fungera som lössens väktare och jaga bort anfallande parasitsteklar som vill lägga ägg.

FOTO: JOHANNA JANSSON



När parasitstekeln *Praon volucre* förpuppar sig spinner den en kokong under den döda bladlusen. Det blir som ett litet hus med tak av bladlus.

FOTO: SARA JOHANSSON